Հաստատված է

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

ամբիոնի . .2019թ. նիստում (արձ. թիվ)

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի

ակադեմիայի պետի ուսումնական

աշխատանքների գծով տեղակալ,

ի.գ.թ., դոցենտ, ոստիկանության գնդապետ

Մ. Մուրադյան

. . 2019թ.

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ քաղաքացիական դատավարություն
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ մասնաշենք/սենյակ հեռախոս էլ. հասցե Web կայքի հասցե		Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Գ.Վարդանյան
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		3-րդ կուրս 2-րդ կիսամյակ

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ		«ՀՀ Քաղաքացիական դատավարության» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 12 ժամ, որից 8 դասախոսություն, 4 սեմինար: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մի քանի անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է 2-րդ կիսամյակի վերջում ստուգարքով:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ		Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ սահմանադրական իրավունք» «Քաղաքացիական իրավունք», դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		
ՆՊԱՏԱԿ		Դասընթացի նպատակը կայանում է նրանում, որպեսզի ուսանողները յուրացնեն սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության տարբեր ձևերը /հայցային վարույթը, հատուկ հայցային և հատուկ վարույթները/ կարգավորող իրավունքի նորմերի նշանակությունը, հասարակության մեջ քաղաքացիական դատավարության աճող դերը բոլոր քաղաքացիների՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ երաշխավորված դատական պաշտպանության իրավունքի, քաղաքացիական գործերը դատարանների կողմից քննելու և լուծելու, ինչպես նաև նոտարական գործողություններ կատարելու կարգը, իրավունքի նորմերի անխզելի կապը համապատասխան մարմինների կողմից նրանց գործնական կիրառման հետ:
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		Դասընթացի խնդիրներն են հանդիսանում. 1. Իրավունքի համակարգում քաղաքացիական դատավարության իրավունքի տեղի և դերի որոշումը 2. Իրավունքի անհրաժեշտ աղբյուրներին ծանոթանալը 3. Դատավարական փաստաթղթեր կազմելու ունակության պատրաստելը 4. Դատավարության տարբեր սուբյեկտների դերի, իրավունքների, պարտականությունների և կոնկրետ գործնեության մասին հստակ պատկերացում տալը
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ		

Իմանա՝		ա) քաղաքացիական դատավարության իրավունքի առարկան և մեթոդը, համակարգ և աղբյուրները բ) քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները գ) քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունները դ) կողմերը քաղաքացիական դատավարությունում ե) երրորդ անձինք քաղաքացիական դատավարությունում զ) դատական ներկայացուցչություն ը) դատավարական ժամկետները թ)դատական ծախսերը ժ) հայցի հասկացությունը ի) վարույթն առաջին ատյանի դատարանում
Կարողանա՝		ա) բացահայտել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները բ) բնութագրել քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունները գ) վերլուծել կողմերը քաղաքացիական դատավարությունում դ) դասակարգել երրորդ անձի հասկացությունը ե) բացահայտել դատական ներկայացուցչի դերն ու նշանակությունը զ) սահմանել դատավարական ժամկետները է)դասակարգել դատական ծախսերը
Տիրապետի՝		ա)հիմնական քաղաքացիական դատավարության հասկացություններին բ) քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքների հասկացությանը և տեսակներին գ)կողմերի հասկացությանը, նրանց իրավունքներին ու պարտականություններին դ)հայցային վարույթի հասկացությանը, հայցի տարերին ե) իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցների տնօրինմանը

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		

Հիմնական		1. Ռ. Գ. Պետրոսյան, Հայաստանի քաղաքացիական դատավարություն, Եր., 2007 2. Ս. Գ. Մեղրյան, Ապացուցումը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարությունում: Դասախոսություններ, Եր., 2011 3. Ռ. Գ. Պետրոսյան, Դատարանը և քաղաքացիական դատավարությունը Արևելյան Հայաստանում XIX-XX դարերում, Եր., 2001 4. Գ. Մուրադյան, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը հանրային իշխանության համակարգում և «դատական նախադեպը». Սեմինար-քննարկումների նյութերի ժողովածու, Եր., 2007 5. Վ. Վ. Հովհաննիսյան, Քաղաքացիական գործերով դատական վերանայ ման ինստիտուտի զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանում, Եր., 2011, 6. Ռ. Գ. Պետրոսյան, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարություն, Եր., 2012 7. Ս. Գ. Մեղրյան, Առաջին ատյանի դատարանի քաղաքացիական գործերով դատական ակտերը, Եր., 2010 8. Ա. Հ. Դավթյան, Քաղաքացիական դատավարություն, Եր., 2007
Լրացուցիչ		9. Трешников М. К. Судебные доказательства. М., 2004, 10. Алиев Т. Т. Производство по пересмотру судебных постановлений ввиду вновь открывшихся обстоятельств в гражданском судопроизводстве: теоретические и прак- тические аспекты, перспективы развития. Дис. … док. юрид. наук. Саратов, 2005 11. Морозова Л. С. Пересмотр решений по вновь открывшимся обстоятельствам. М., 1959 12. Гражданское процессуальное право России¦: Учебник для вузов /Под ред. М. С. Шакарян, М., 1998, 13. Завриев С. С. Пересмотр по вновь открывшимся обстоятельствам решений, определений, постановлений президиума суда надзорной инстанции, вступивших в закон- ную силу, в гражданском процессе. Дис. … канд. юрид. наук. М., 2008 14. Осокина Г. Л. Курс гражданского судопроизводства России. Общая часть. Учебное пособие. Томск, 2002, 15. Решетникова И. В. Доказывание в гражданском процессе. М., 2010 16. Коршунов Н. М., Мареев Ю. Л. Гражданский процесс.

		Учебник для вузов. М., 2004 17. Жилин Г. А. Апелляция и кассация в гражданском прцессе // "Современная доктрина гражданского, арбитражного процесса". Материалы международной конференции. Краснодар, 2004 18. Жуйков В. М. Судебная защита прав граждан и юридических лиц. М., 1997 19. Кейлин А. Д. Судоустройство и гражданский процесс капиталистических государств. Ч. 2. М., 1958 20. Борисова А. Е. Апелляция в гражданском (арбитражном) процессе (изд. второе, исправленное и дополненное). М., 2000 21. Коршунов Н. М., Мареев Ю. Л. Гражданский процесс. Учебник для вузов. М., 2004 22. Мельников А. А. и др. Курс советского гражданского процессуального права. М., 1981 23. Васьковский Е. В. Курс гражданского процесса. Субъекты и объекты процесса, процессуальные отношения и действия. Т. 1, М., 1913

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		Ուսանողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Ներկայություն		Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:
		Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:

Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ		Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր: Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՈՒՄ

Թեմա 1 ՀՀ Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի բնութագիրը Քաղաքացիական դատավարության սկզբունքները: (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի համակարգը: 3. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ: 4. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները: 5. Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի: 6. Քաղաքացիների և կազմակերպությունների սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության ձևերը: 7. Քաղաքացիական դատավարության հասկացությունը, հատկանիշները և խնդիրները: 8. Քաղաքացիական դատավարության (վարույթի) տեսակները: 9. Քաղաքացիական դատավարության փուլերը: 10. Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը, նշանակությունը և կազմը: 11. Կազմակերպական-գործառույթային (դատարանակազմական) սկզբունքներ: 12. Գործառույթային (դատավարական) սկզբունքներ:	Հարցեր 1-12- անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Ծանոթանում են գրականությանը՝ միաժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 2 **Կողմերը քաղաքացիական դատավարությունում** **Ներկայացուցչությունը քաղաքացիական դատավարությունում** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Կողմերի հասկացությունը: 2. Դատավարական իրավունակություն և դատավարական գործունակություն: Կողմերի դատավարական իրավունքներն ու պարտակությունները: 3. Դատակցություն: Ոչ պատշաճ կողմի փոխարինումը: Դատավարական իրավահաջորդություն: 4. Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները: 5. Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ ներկայացնող երրորդ անձ: 6. Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ չներկայացնող երրորդ անձ: 7. Դատական ներկայացուցչության հասկացությունը: 8. Դատական ներկայացուցչության տեսակները: 9. Դատական ներկայացուցչի լիազորությունները:	Հարցեր 1-9- անցկացվում է դասախոսություն ձևով, որտեղ առանձնակի ուշադրություն է դարձվում ուսանողների կողմից ներկայացված խնդրահարույց հարցերին: Հարցեր 1-9– անցկացվում է սեմինար պարապմունք (սեմինարը կարող է անցկացվել խմբային քննարկման միջոցով): Ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքներ, տրվում են թեստային առաջադրանքներ: Սովորողը նախապատրաստվում է սեմինարին դասախոսի նախապես հանձնարարված համապատասխան մասնագիտական գրականություն ուսումնասիրելով:

Թեմա 3 **Դատավարական ժամկետներ, դատական ծախսեր: Հայց:** **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Դատավարական ժամկետների հասկացությունը և տեսակները: 2. Դատավարական ժամկետները հաշվելը, կասեցնելը, վերականգնելը և երկարաձգելը; 3. Դատական ծախսերի հասկացությունը և տեսակները: 4. Պետական տուրք: 5. Գործի քննության հետ կապված ծախսեր: 6. Հայցային վարույթի հասկացությունը և էությունը; 7. Հայցի հասկացությունը: 8. Հայցի տարրերը;	Հարցեր 1-13-անցկացվում է դասախոսություն: Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը, վեր հանում խնդրահարույց հարցերը, որոնք քննարկվում են հաջորդ դասախոսության և սեմինար պարապմունքի ժամանակ:

9. Հայցի տեսակները: 10. Հայցի իրավունք և հայց հարուցելու իրավունք: 11. Հայցի դեմ պատասխանողի շահերի պաշտպանության դատավարական միջոցները: 12. Իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցները տնօրինելը: 13. Հայցի ապահովումը:	

ԹԵՄԱ 4 **Վարույթն առաջին ատյանի դատարանում** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Հայց հարուցելու կարգը և այն չպահպանելու հետևանքները: 2. Հայցադիմումը: Հայցադիմումի թերությունները վերացնելը: 3. Հայցադիմումի ընդունումը կամ դրա ընդունումը մերժելը: 4. Քաղաքացիական գործ հարուցելու իրավական հետևանքները:	Հարցեր 1-4-անցկացվում է դասախոսություն: Ուսանողին տրվում է համապատասխան նյութը: Հարցեր 1-4-անցկացվում է սեմինար պարապմունք քննարկման ձևով: Ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները, հետադարձ կապի միջոցով նյութի ընկալման աստիճանը, տրվում են ստուգիչ և ամփոփիչ հարցեր: